Globalleşmenin Ekonomik Etkileri ve Krizler

Oğuz BAL*

Özet

Globalleşme; Birbirleriyle mal işlemleri, çeşitliliği, değer artışları, hizmetler, uluslararası sermaye akımları, teknolojinin çok hızlı ve yaygın bir şekilde yükselmesi ve bu sayılanların ülkeler arasında giderek serbestleşmesi sayesinde ekonomik gelişmeyi ifade eder (IMF World Economic Outlook 1997). Global piyasa güçlerinin yer aldığı bir dünya tasviridir.

Yukarıdaki tanıma göre globalleşmenin bir olgu olup olmadığını ele alırsak öncelikle "olgu nedir?" sorusuna cevap vermeliyiz. Olgu; yaşanılan dünyadan elde edilen veriler ve beklenen eylemlerdir. Olgunun temel özellikleri şunlardır: a) Nesneldir, b) irade dışıdır. Nesnellik; dünyadaki gerçeklerden yansıyan bir düşüncedir. İrade dışı olmak ise yapılması istenmediği halde yapılan (davranış). Yapılan bu tanımlamalara göre globalleşme; her alanda etkili olan bir olgudur diyebiliriz. Tıpkı modernleşme gibi. Nasıl ki modernleşme gerçekleştiği alanda kalmamış bir çığ gibi tüm dünyayı sarmış, her toplumu ister istemez etkilemiş ise, globalleşme olgusu da aynı özellikle yaşanan dünyanın bir gerçeği ve iradeyi aşan bir konumdadır. Tüm dünyayı Ekonomik, siyasal sosyal ve kültürel bağlamda etkileyen bir olgudur. Globalleşme kavramının merkezinde bilgi yer almaktadır. " Bilgi" nin üretilmesi ve sınırları aşan bir özelliğe ulaşmasının aracı ise teknolojidir. Teknoloji; bilginin transferini ve iletişimde hızı sağlamıştır. Bu iki araç sosyo-ekonomik yapıyı yönlendiriyor, şekillendiriyor, farklılaştırıyor, yabancılaştırıyor ve çok yönlü bir varlık haline dönüştürüyor. Globalleşmeyi durdurmaya çalışmak, akan bir nehrin önüne geçerek, akarsuyu durdurmaya çalışmaya benzer. Globalleşmeyi engellemeye çalışmak yerine, kanalize etmek daha doğru bir yaklaşımdır.

Yapılan bu çalışma altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; bir kavram olarak globalleşme ele alınmıştır. İkinci bölüm; üç alt başlıkla globalleşmenin ekonomi teorisiyle bağlantılı yönlerini içermektedir. Üçüncü bölümde; globalleşmenin olumlu etkileri ele alındı. Dördüncü bölümde; Globalleşmenin olumsuz etkileri üzerinde duruldu. Beşinci bölümde; globalleşme ve yerel ekonomik sorunları etraflıca incelendi. Altıncı bölümde ise sonuç ve öneriler yer almıştır.

Makalede tüme varım metodu uygulanarak, yerelden genele doğru bazı sonuçlar ortaya konulmuştur. Teorik temelde çalışan kimi yazarların görüşlerine atıflar yapılmıştır.

The Impacts of Globalization, and Economic Crisis

Globalleşmenin Ekonomik Etkileri ve Krizler

Abstract

Globalization; commodity transactions with each other, the variety, value increases, services, international capital flows, of the technology very quickly and the widespread rise and through this counted things more further economic liberalization of among the countries, and provide the economic development as decipherable. (IMF World Economic Outlook, 1997). This concept is depiction of a world where global market forces.

If we consider that according to the above context is a phenomenon of globalization, primarily we must answer this question "What is the phenomenon?" . The phenomenon; is actions expected from living world, and the data obtained from them. Main features of a phenomena are as follows:1- Objectivity 2-involuntary. Objectivity: realities of the world is an idea that reflects. As concept of " involuntary"; behaviors it are not demand, but they are spontaneous acts. According to these definitions, the globalization; it is a phenomenon which is effective in every area, we can say. Like modernization process. Phenomenon of globalization is reality of the living world. And this really has out of willpower. All the world economic, political, social and cultural context a phenomenon that affects. Knowledge, is the focus of the concept of globalization. It has been occurred the speed of information, transfer, and communication.

This study consists of six chapters. The first chapter of globalization as a concept is discussed. The second section contains three sub-heading of globalization aspects associated with economic theory. The third chapter discussed the positive effects of globalization. The fourth chapter is focused on the negative effects of globalization. The

* Yard. Doç.Dr. Kocaeli Üniversitesi, ballim97@hotmail.com

fifth chapter, on globalization and local economic issues were examined in detail. In the sixth chapter of results and recommendations received. In the article was applied induction method.

1.Giriş

Globalleşme kapsamında izlenen ekonomi politikalar Neo-Liberal politikalardır. Bu bağlamda ödemeler bilançosu sermaye hesaplarının serbestleştirilmesi ile sermaye girişini artırma, doğrudan yatırımların finansmanına kaynak bulma amaçlanmaktadır. Fon giriş ve çıkışı faiz oranına bağlıdır. Fon girişleri olumluyken, çıkışı kriz nedeni oluyor. Krizlerde borsa çöküyor, döviz fiyatları artıyor, hisse senetleri fiyatları dibe vuruyor. Düşük hisse senetleri yabancıların eline geçiyor. Dolayısıyla sermaye kayıpları artıyor. Gelir dağılımı bozuluyor ve yoksulluk artıyor. Globalleşmenin parasal sermayeye yönelik cezbedici etkisi yüksek faizin getirisidir. Dolaylı yatırımlar yoluyla sadece rantiyeyi besler bir konuma yönelen ortam, sadece faizden beslenen ve globalleşen bir kesime hitap ederken, diğer taraftan yoksullaşan kesimi de artırmıştır. Sosyal dengenin bozulması globalleşmenin bir başka sonucudur. Bu çalışmada globalleşmenin tanımı ve kavramsal dayanaklarına ulaşıldı. Globalleşmenin aktörleri, onun şartları ve sonuçları ele alındı. Globalleşen dünyada rekabetin Türkiye açısından anlam ve önemi ifade edildi. Globalleşmenin yapıcı ve yıkıcı etkileri karşılaştırıldı. Sonuç ve öneriler bölümünde bazı genel prensipler üzerinde duruldu.

1.a Globalleşmenin Tanımı

Globalleşme; ülkelerin birbirleri ile mal işlemlerini, çeşitliliğini, değer artışlarını, hizmetleri, uluslararası sermaye akımlarını, teknolojinin çok hızlı ve yaygın bir şekilde yükselmesini ve bu sayılanların ülkeler arasında giderek serbestleşmesi sayesinde ekonomik gelişmeyi ifade eder (IMF World Economic Outlook 1997). Global piyasa güçlerinin yer aldığı bir dünya tasviridir.

1.b Globalleşmeye Kavramsal Bir Yaklaşım

Yukarıdaki tanıma göre globalleşmenin bir olgu olup olmadığını ele alırsak, öncelikle "olgu nedir?" sorusuna cevap vermeliyiz. Olgu; yaşanılan dünyadan elde edilen veriler ve beklenen eylemlerdir. Olgunun temel özellikleri şunlardır: a) Nesneldir, b) irade dışıdır. Nesnellik; dünyadaki gerçeklerden yansıyan bir düşüncedir. İrade dışı olmak ise yapılması istenmediği halde yapılan (davranış). Yapılan bu tanımlamalara göre globalleşme; her alanda etkili olan bir olgudur diyebiliriz. Tıpkı modernleşme gibi. Nasıl ki modernleşme gerçekleştiği alanda kalmamış bir çığ gibi tüm dünyayı sarmış, her toplumu ister istemez etkilemiş ise, globalleşme olgusu da aynı özellikle yaşanan dünyanın bir gerçeği ve iradeyi aşan bir konumdadır. Tüm dünyayı Ekonomik, siyasal sosyal ve kültürel bağlamda etkileyen bir olgudur. Globalleşme kavramının merkezinde bilgi yer almaktadır. " Bilgi" nin üretilmesi ve sınırları aşan bir özelliğe ulaşmasının aracı ise teknolojidir. Teknoloji; bilginin transferini ve iletişimde hızı sağlamıştır. Bu iki araç sosyo-ekonomik yapıyı yönlendiriyor, şekillendiriyor, farklılaştırıyor, yabancılaştırıyor ve çok yönlü bir varlık haline dönüştürüyor. Globalleşmeyi durdurmaya çalışmak, akan bir nehrin önüne geçerek, akarsuyu durdurmaya çalışmaya benzer. Globalleşmeyi engellemeye çalışmak yerine, kanalize etmek daha doğru bir yaklaşımdır. Juglar'a göre "krizler tıpkı hastalıklar gibi ticaret ve sanayinin egemen olduğu toplumların bir koşuludur" (Savaş, 1997: 628). Robertson'un vurgusunun küresel–yerel etkileşimi ve küreselleşme süreçlerine doğru olduğunu gösterme amacı taşımaktadır. Robertson'a göre küreselleşme, farklı yaşam biçimlerinin karşılaşmasını içine alan bir süreçtir. Robertson'un küreselleşme süreci, küresel olan ile yerelin iç içe geçmelerinin sonucudur. Küreselleşme, yerellikleri birbirine bağlaması ile gerçekleşmektedir.

Ekonomik açıdan, sermayenin getirisi yüksek olan yerlere gitmesi, mal ve hizmetlerin üretiminin artırılması, özelleştirme yoluyla kaynaklardaki etkinliğin artması ve katılımcılar arasında paylaşılacak büyük kazançlar sunmasıdır. Globalleşme çerçevesinde etkin sektörler bankacılık, iletişim, eczacılık, ofis gereçleri, bilgisayar yazılımları ve sigortacılıktır. Bu sektörlerde parasal sermaye ve ileri teknoloji egemendir. Yeni teknoloji, yeni küresel rekabet ortamını oluşturmuştur. Yatırım yapan insanlar mekâna hiçbir biçimde bağımlı değildir. Coğrafi uzaklık ve yakınlık alım satım kararlarında etkinliği en az olan bir unsurdur. Teknik araçlar sürekli güncellenip geliştirildikçe bilginin nakledilmesi sorunu artık söz

edilmemektedir. Şirketlerin bağımlılıkları ve bağlantıları, eş zamanlı ve sıfır maliyetli bir iletişim ağı içinde olduğu bir ortamdan söz edilmektedir.

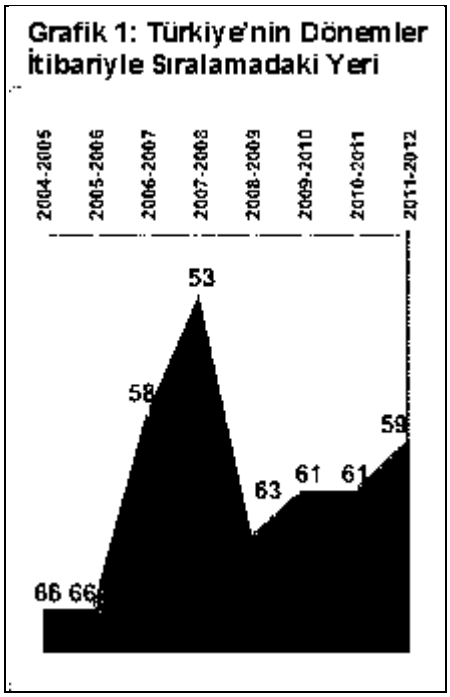
Bugün için globalleşmiş şirketlerin temel gücü finans, ileri teknoloji ve enerji kaynaklarına dayanmaktadır. Bu üç temel dayanağa sahip olan bir ekonomi ancak global alanda yerini alabilir. Giddens küreselleşmeyi modernliğin sonucu olarak gördü. Robertson'un vurgusunun küresel –yerel etkileşimi ve küreselleşme süreçlerine doğru olduğunu gösterme amacı taşımaktadır. Globalleşme sayesinde ekonomik etkinliklerin güçlendirilmesi, bilgi teknolojilerindeki hızlı değişimler ve otomasyon (bilgisayar teknolojilerinin gelişimi) maliyetleri olağanüstü bir şekilde düşürmektedir. Hızlı, kolay ve ucuz iletişim ağı üretim organizasyonlarını hızlandırmakta ve sermayenin hızlı hareketliliği, ülkeler bazında, yeni produktivite anlayışlarını geliştirmektedir. Teknolojik gelişmeler ve enformasyon sistemleri uluslar arası karşılıklı bağımlılığı artırmış ve sermaye hareketliliğini durdurulamaz ve kaçınılamaz hale dönüştürmüştür. Bu durum, globalleşme olgusunun nesnel ve irade dışı olma özelliğini tam anlamıyla karşılamaktadır.

Ekonomik küreselleşme süreci bir yandan gelişmekte olan pek çok ülke için önemli fırsatlar sunarken, diğer yandan ülke ekonomileri üzerinde küresel krizlere karşı daha kırılgan hale getirmektedir.

2. Globalleşen Piyasa Güçleri

Genellikle global piyasalarda etkili olan üç teme güçten söz edilebilir bunlar: uluslar arası kuruluşlar ve devletler-üstü kurumlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlar sayılabilir. Piyasanın oluşumu ve klasik piyasa güçlerinin varlığına ek olarak yeni bileşenler ortaya çıkmaktadır. Bunlar globalleşen dünyada yeni unsurlar olarak ele alınabilir. Bu yeni unsurlar şu şekilde sıralanabilir: 1-Fiziki bağımlılıktan uzaklaşma. 2-Kalite. 3-Hız. 4-Müşteri odaklı olma. 5-Rekabetçilik. 6-Otomasyon. Sayılan bu unsurlar klasik ekonomi teorilerinde bahsedilen pek çok kısıtları ya ortadan kaldırdı veya gözden geçirilmesine neden oldu. Bu güçler; Üretimin uluslararalılaşması, Sermayenin uluslar arası mobilitesinin artması, örgütlenme, üretim sistemleri, yönetim kültürü, sürekli değişim ve adaptasyon gibi hayati alanları etkilemiştir.

Ekonomiyi globalleşme kavramı çerçevesinde söz edilirken, bir ulusal ekonomi karşısında bütünleşmiş bir dünya ekonomisinden söz edilmektedir. Geliştirilen bir takım teknolojilerin, bir takım kontrol mekanizmalarının giderek bütün dünyadaki üretimi kontrol etmesi söz konusudur. Bu çerçevede, Hangi ülke üretici ve hangi ülkenin tüketici konumda olduğu önemlidir. Yani; büyüme açısından karşılaştırma yapılmalıdır. ABD, Japonya, AB, Güneydoğu ve Doğu Asya ekonomileri büyüme oranları sürekli olmakla beraber üreten konuma sahiptirler.

Dünya Ekonomik Forumu, 2011-2012 Küresel Rekabet Gücü Raporu'na göre, rekabet gücü sıralamasında 142 ülke arasında ilk 10 sıra; İsviçre ilk sırada, ikinci Singapur, üçüncü ise İsveç bulunuyor, Finlandiya dördüncü,ABD son 3 yıldır devam eden düşüş eğilimini sürdürerek bu yı dünyanın en rekabetçi beşinci ekonomisi oldu. Almanya altıncı, Hollanda yedinci, Danimarka sekizinci, İngiltere ise onuncu sırada konumlandı.

2011-2012 dönemi Küresel Rekabetçilik Endeksi hesaplamalarına göre Türkiye 142 ülke arasında 59. sırada yer aldı. Raporda, Türkiye'nin satın alma gücü paritesine göre 741,9 milyar dolarlık GSYİH büyüklüğe, kişi başına 10 bin 399 dolarlık gelire sahip olduğu, GSYİH'nin dünya ticaretindeki payının ise yüzde 1,29 olduğu belirtilmektedir.

2010 yılının listesi Uluslararası Para Fonu tarafından[1]

Sıra	Ülke	GDP (milyon dolar)
	Şablon:Ülke veri World ***Dünya***	60,917,477[2]
1	Avrupa Birliği	16,282,230[2]
2	Birleşik Devletler	14,657,800
3	Çin	5,878,257
4	Japonya	5,458,872
5	Almanya	3,315,643
6	Fransa	2,582,527
7	Birleşik Krallık	2,247,455
8	Brezilya	2,090,314
9	İtalya	2,055,114
10	Kanada	1,574,051
11	Hindistan	1,537,966
12	Rusya	1,465,079
13	İspanya	1,409,946

Sıra	Ülke	GDP (milyon dolar)
14	Avustralya	1,235,539
15	Meksika	1,039,121

Sıra	Ülke	GDP (milyon dolar)
16	Güney Kore	1,007,084
17	Hollanda	823,853

Sıra	Ülke	GDP (milyon dolar)
18	Türkiye	815,000
19	Endonezya	706,735

2.a Globalleşmenin Şartları ve Sonuçları

Günümüzde ekonomilerinde yerel yapısal yetersizliklerden daha çok genel yapısal yetersizliklere karşı cevap verememe sorunu yaşanmaktadır. Globalleşmenin başka kavramlarla ortaya çıkardığı bu yetersizlikler, esasen var olan problemlerdir. Ülkeler ve kıtalar arası uzun mesafeli kara ve deniz ticareti tarihin eski çağlarından beri vardı. Çok uluslu şirketlerin varlığı yeni oluşmuş bir şey değildir. Bilgi devrimi sayesinde yeni küresel normlar ortaya çıkmıştır bu normlar sayesinde 1990'larda dünya ticareti 3 trilyon dolardı. Ama 2007'de bu 16 trilyon dolara geldi. Yani neredeyse 8 misli dünya ticareti büyümüştür. Sayılan bu normlar küreselleşmenin olası gereken normları olarak kabul edilebilir. Bu normlar dokuz ana madde olarak ele alınabilir:1-Hızla büyüyen ekonomisi, 2-Dışa açıklık, 3-Teknolojiye yatırım, 4-Performans,5-Stratejik planlama, 6-Geleceğe yönelik politikalar üretebilme,7-Kalifiye insan kaynakları, 8-liberalleşme,9-Sağlam para.

Yukarıda sayılan dokuz ana madde kesinlikle donuklaştırılmış sıralı değildir. Bunlara ekleme ve çıkarma yapılabilir. Bir ekonomi, dışa açık değilse elbette global ekonomiyle bütünleşemez ve büyüyemez. Dışa açık olma; dış ticaret politikalarında piyasa fiyat mekanizmalarının uygulanması, ithalat kısıtlamaları, kotalar, permiler ve yasaklamaların kaldırıldığı, ekonomi bürokrasisinin tutucu yaklaşımından vazgeçmesi, dış ticaretin liberalleşmesi, üretimin ihracata yönelmesi ve işgücü fazlasının dünya ticaretine katılması sürecidir.(SEYİDOĞLU,2008)

Dışa açık büyüme; İhracat ve diğer kaynaklardan döviz gelirlerinin artırılması, ekonomide devlet müdahalesinin en aza indirilmesi, mal, üretim faktörleri ve döviz piyasalarında piyasa mekanizmasını egemen kılınması ve ekonominin dünya ekonomisiyle bütünleştirilmesi yönündeki çabaları içeren büyüme politikalarını içermektedir. Dıs ticaretin liberalizasyonu sürecinde Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Bölgelerinin oluşturulması sayesinde ülkeler arasındaki ithalata yönelik koruma oranı en az düzeye indirilir. Globalleşmenin ve bölgesel entegrasyonun önemli bir başka boyutu da ülkelerin bağımsız bir dıs ticaret politikası izleme hakkından feragat etmeleridir. Dışa açık büyümenin başarısının ve devamının sağlanması için ekonomik ve siyasî istikrar ile teknolojik gelişmenin sağlanması koşullarına bağlıdır. Ancak burada şunu ifade etmek mümkün dür ki; GSMH artarken teknolojinin gelişiminden dolayı istihdam ve yaratılan katma değer kapasiteleri üzerinde olumsuz etkileri olacağı açıktır.

Gelişen teknolojinin meydan okumasına cevap veremeyen ekonomiler gücünü kaybeder. Piyasa kaynaklarına ulaşmada teknoloji en önemli araçtır. Gelişmekte olan bir ülke, teknolojinin gerektirdiği beşeri sermayeye sahip oldukça globalleşme sürecinde başarılı olabilecektir. Yaygın teknik imkânlar, özellikle bilgi teknolojisinin yayılması, gelişmekte olan ülkeler için sayısız yararlar sağlar. Teknolojiye ve onun yenilenmesine yapılan yatırımlar verimliliğin artmasına neden olur. Bu nedenle; gelişmekte olan bir ülke, hem kamu ve hem de özel sektör alanlarında AR&GE yi teşvik etmeli ve GSMH daki payını artırmalıdır.

Ekonomik alanda performans, geniş kapsamlı bir kavramdır. Ancak burada, ekonomik anlamda kurumların iş başarma becerisi ve verimlilik olarak tanımlanabilir. Saat başına üretim; teknolojinin üretimde kullanılması ile artmış olacaktır. Hantal bir teknolojik ağa sahip olan ekonomilerin verimliliği düşmektedir. Ancak; verimlilik artışı, teknolojinin yanısıra uygulanacak ekonomi politikalarıyla da ilgilidir. Ekonomi politikalarının başarıları fert başına düşen GSMH yı da artıracaktır. Dolayısıyla; ekonomik politikaların performans ölçütü; GSMH nın artmış olmasıdır. GSMH yı düşüren politikalar terk edilmelidir. Haberleşme, ulaşım, iletişim ve nakliye teknolojilerinin gelişmesi büyümeyi sağlayabildiği halde istihdam sağlanamaz hale gelmektedir. Ancak; bazı iş kollarının ücreti yüksek olabilecektir. Yani; istihdam sağlamayan büyüme olgusu ortaya çıkmış olacaktır.

Stratejik planlama; gelecekte firmaların ve kurumların başarısını etkileyecek radikal değişimlerdir. Üretim teknolojisindeki gelişmelerle sektörlerdeki emek oranını ve emek maliyetleri azaltmayı ve sermaye yoğun üretime geçişi, rekabetçi gelişimi, farklı teknolojileri kullanmayı, katma değeri yüksek pazarlara yoğunlaşmayı, pazarlama organizasyonlarını geliştirmeyi, faiz, döviz kuru ve enflasyon politikaları altında borçlanma politikalarını ve kriz yönetimlerini içermektedir. Buna göre, stratejik planlama ekonomi dışı etkenlerin de katkıları ile şekillenmektedir.

Dışa açık bir ekonominin alt birimlerinden birini oluşturan finans piyasalarının liberalleşmesi; döviz kurunun, faiz haddinin serbestçe oluşması, para hareketlerinin serbestleşmesi, yatırım-tasarruf dengesinin sağlanması, spekülatif arz ve talep baskılarının belirleyiciliği, mali araçlarda çeşitlenme ve derinleşme demektir. Liberalizasyonda ilkeler; ticaret politikalarında bozulma ihtimalinin azalması, düşük veya ılımlı tarifelerin sürekliliği, tarife engellerinin kaldırılması, rekabet edilebilirlilik, deregülasyon, özelleştirme, ekonomik süreçlere kamu müdahalesinin sınırlandırılması gibi evrensel gereklerinden ibarettir.(Cox 1995)

Küreselleşme teknoloji merkezli bir değişim sürecidir. Bilgisayarlaşma, telekomünikasyon teknolojileri, minyatürleştirme, sıkıştırma ve dijitalleşme gibi yenilikler teknolojiyi küresel çapta yaygın ve kullanılabilir kılmış, sınır tanımaz bir bilgi akışını ve hızını doğurmuş ve sermaye hareketleri mekân-zaman kısıtlarını aşarak eklemlenen bir konuma gelmiştir. Bütün bunlar; globalleşmenin bir sonucudur. Bu sonuçlara ulaşmanın nedenselliği şöyle açıklanabilir; Mal ve faktör piyasalarındaki kontroller kaynakların yeniden tahsisini etkiler, ticari reformların olumlu etkilerini sınırlar. Ayrıca fiyat kontrolleri çoğunlukla açık ya da kapalı bütçe sübvansiyonlarını da kapsar. Dünya ile entegrasyon amacı ile mali ve ticari yapılandırmalar gerekli olduğunda, yeniden yapılanmayı engellemeyen düzenli uygun bir çatı ile mal ve hizmet piyasalarının denetiminin kaldırılması zorunludur.

İhracat odaklı liberal politikaların yararları kamu teşebbüslerinin özelleştirilmesi ile büyütülebilir. Bu, ekonomide özel sektör kapsamında genişletildiği kadar tüm ekonominin etkinliğinin ve tasarrufların artmasına katkıda bulunabilir. İthalattaki engelleri kaldırma, diğer aktörlerin dengesini de etkiler. Örneğin; ülkenin reel kurunun düşmesine yol açar. Ülkeler para ve maliye politikaları tarafından desteklenen duyarlı kur politikalarını kabul etmek zorundadır. Büyük ölçekte dış borç altındaki ekonomiler, ticari liberalizasyonun başlangıcında makro ekonomik düzenlemeleri yapmakta zorlanır ve muhtemel yatırımları çekmede bulanıklık söz konusu olabilir. Dahası, yatırımcılar; eğer borç yükünün yansıdığı makro ekonomik dengesizlikler varsa ve eğer, kur ve ticari kontrollerin yeniden yerleşebileceğine veya vergilerde gelecekte bir azalışa neden olabileceğine inanabilirlerse gelebilir. Gelişmiş Ekonomiler incelendiğinde, ABD'de zayıf seyreden büyüme ve hızla bozulan mali durum, Avrupa Birliği/Euro Bölgesi (AB) tarafında ise benzer şekilde görülen yüksek borçluluk ve bunun Avrupa bankacılık sistemi üzerinde oluşturabileceği sorunlar, risklerin en başında gelmektedir (Gürer, 2011).

Sağlam para; uluslararası para piyasasında kolaylıkla değiştirilebilen ve kuru devamlı koruyan veya yükselen para demektir. Genellikle güçlü bir ekonomiye sahip ülkelerin paraları sağlam

para kabul edilmektedir. Doğrudan doğruya ekonominin üretim gücünden gelir. Üretken ve rekabetçi olmayan bir ekonomide para biriminin "sağlam" olması da mümkün değildir. Aksi halde finansmanda, küresel imkânlardan yararlanma zorlaşır. Para politikalarındaki istikrarsızlık yakın tarihte bir dizi para krizine neden olmuştur. Krizden kurtulmak için başvurulan uluslar arası Friedmancılık son yıllarda IMF reçetesiyle somutlaşmış durumda. Bu kurum Dünya Bankası sermayesinin kısa dönemli çıkarlarını gözetip, bu yönde yaptırımlarını kredi piyasası dolayısıyla borçlu ülkelere empoze etmekte ve az gelişmiş ülkeler için krizi aşması şöyle dursun, krizin daha da derinleşmesine yol açıyor.

Ülkeler arası finansal işlemlerin serbestleştirilmesi döviz kurlarındaki istikrarsızlık yaratmaktadır. Yerli paranın dönemsel olarak yüksek ya da düşük değerlenmesi, ithal girdisi kullanacak olanlarla ihracat yapacak olan veya ithalatla rekabet edecek olan firmaların kârlılık hesaplarında belirsizlik unsurudur. Sermaye hareketleri serbestleştirildikçe, ülkeye yabancı fon çekmek ve bunların kaçıp döviz bunalımı yaratmasını önlemek için faizleri yüksek tutmayı gerektirmektedir. Faiz haddi yükseldiğinde de özel sektör yatırımdan cayabilir ve ellerindeki fonu reel yerine parasal sermayeye aktarma daha kârlı olacaktır.

Güneydoğu Asya ülkelerinde 1997 yılı ortalarında başlayan kriz, 2 Temmuz 1997 tarihinde Tayland'ın para birimi Baht'ı %40 oranında devalüe etmesiyle başlamıştır. Kontrolsüz yatırımlar ve dengesiz fiyat artışları, mali önlemlerle ekonomik krize neden oldu. Endonezya para birimi rupiah, dolar karşısında %379 oranında değer kaybetmiştir. Güneydoğu Asya krizi, Tayland ve Endonezya ile birlikte Güney Kore ekonomisini de büyük ölçüde etkilemiştir. Japonya'da bankacılık sektörü çökme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. 1997 deki Güneydoğu Asya krizi, 1992 Eylül Avrupa Para Sistemi'nin döviz kuru mekanizmasına müdahalelerle başlayan Avrupa para krizi ve 1994-1995 Meksika krizinden daha kuvvetli bir psikolojik etki yaratmaktadır. Türkiye ancak Ekim 1997'den sonra krizden etkilenmeye başlamıştır. Kriz dolayısıyla Güneydoğu Asya ülkelerinin paralarının ABD doları karşısında değer kaybetmesi, dünya pazarlarındaki rekabet gücünü artırır ve pazar daralması yaratır. Türkiye ekonomisindeki gelişmelerde ise süreç; TL nin değer birikim fonksiyonunu kaybedişi 1970 lerde enflasyonun hızlanmasıyla başlamıştır. Dolarizasyonu, 1983 te ithalatın serbestleşmesine dayanır. TL nin konvertibilitesini sağlayan 1989 kararları da doların değişim aracı olarak dolaşıma girmesini sağlamış ardından, yabancı para cinsinden yapılan kontratların ifasında iç kontratlarda da TL yi reddetmek mümkün kılınmıştır. 1980 li yılların sonlarından itibaren, üretimin yetersizliği ve döviz girdilerinin azalmasıyla, iç borç artmıştır. Neo-Liberal politikaların etkisiyle de iç borç kendi kendisini besler hale gelmiştir. 1988 den itibaren zapt altına alınamayan iç borcun artışı, özel sektörün üretim yatırımlarından uzaklaşıp, spekülasyon faaliyetlerine yönelmesi için yeni bir temel oluşturmuştur.

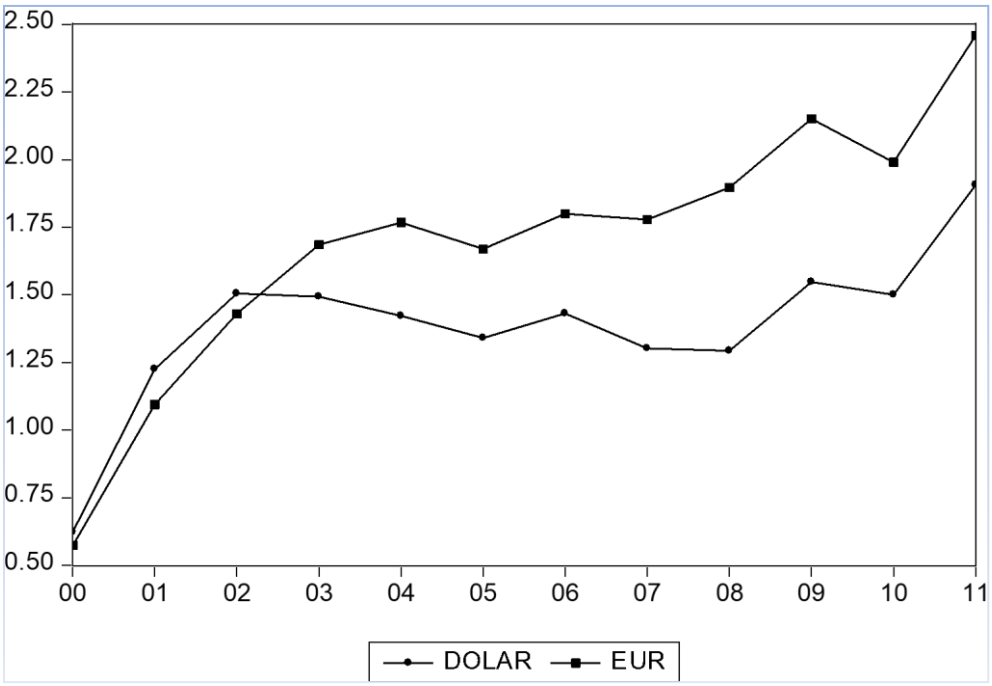
Sonuç itibariyle sağlam para; rezerve edilen para anlamına geliyor. Günümüz dünyasında ABD Doları çeşitli kurumların aracılığıyla halen rezerv para olarak kabul ediliyor. Doların rezerv para olarak kabul edilmesinin pek çok sakıncaları da ortaya çıkmıştır. Bu yolla ABD'nin sürekli cari açık vermesinin de bir ölçüde nedeni parasal hareketlerde merkez ülke olmasından kaynaklanmaktadır. Finansal piyasaların dengede tutulması için yapılan çalışmalar, doların dünya ekonomisindeki hareket mekanizmasına bağımlıdır. Ellerinde fazla dolar bulunduran ülkeler bunları ABD tahvillerine yatırarak yeniden borçlanmaya neden olurken cari açığının ve kredi genişlemesinin başlıca nedeni olmaktadır. Kısaca; ABD dolarından başka rezerv para olabilecek başka para birimleri, bu tekeli kırmış olacaktır.

YILLAR	DOLAR	EURO
2000	623.704	573.942,0

2001	1.225.4	1.093.6
2002	1.505.8	1.429.7
2003	1.493.0	1.685.3
2004	1.422.3	1.767.6
2005	1,3408	1,6695
2006	1,4311	1,8000
2007	1,3015	1,7782
2008	1,2929	1,8958
2009	1,5471	2,1505
2010	1,5004	1,9894
2011	1,9065	2,4592

Tablo:1 TL'nin ABD $ ve EURO Karşısındaki Değerlenme Seyri

Kaynak: TC.MB.EVDS.

Grafik 1: TL'nin ABD $ ve EURO Karşısındaki Değerlenme Seyri

2.b. Globalleşen Dünyada Rekabetin Anlamı

Rekabet, yakın ikame özelliği taşıyan mal ve hizmet üretimiyle uğraşan işletmeler grubu olarak tanımlanabilir. Global anlamda rakiplerden birinin diğerinden üstünlüğü birinin diğerinde olmayan bilgi ve teknoloji sayesinde ortaya çıkmaktadır. Rekabetçi ortam şirket bileşmeleri yoluyla mamul ve yarı mamul nakliye maliyetini azaltmıştır. Dünya çapında eşgüdümlü bir üretim sistemiyle birleşen şirketler, geliştirilen teknoloji ve pazarlama becerilerini geliştirmişlerdir.

Mevcut global ekonomik ortamda, ekonomik düzenlemeler rekabet politikalarının oluşturulmasını ya da yeniden gözden geçirmelerini zorunlu kılar. Liberalleşme gereği, özelleştirme ve deregülasyon çabaları gelişmekte olan ülkelerde yapısal değişikliklere yol açmıştır. Özelleştirme öncesi, devlet tekeli olan işletmeler, özelleştirme sonrasında piyasada yeni tekelleşmelerle devam etmiştir. Özel tekellerin yıkıcı etkilerinin önlenmesine yönelik yeni rekabet politikalarını koymalarını zorunlu kılmaktadır. Yeni teknolojiler, globalleşme ve deregülasyon çabaları küresel düzeyde tüm piyasaları global aktörlere açık bir hale getirmiştir.

Özellikle ekonomik alanda kitle üretimi ve serbest ticaret görüşü hâkim olmuş ve bu çerçevede kurumsal yapılar oluşturulmuştur. BM, IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşlar ile GATT gibi anlaşmalar faaliyete geçirilmiştir. Tarımda gerçekleştirilen teknolojik devrim(yeşil devrim) çok uluslu ve ulular üstü şirketlerin sayılarının ve faaliyetlerinin gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde artması, üretimin, sermayenin, ticaretin ve işgücünün uluslar arası nitelikler taşımasına neden olmuştur. Üretimin globalleşmesi, doğrudan yatırımları teşvik etmiştir. Zincirleme üretim gerçekleştirilmesinde ÇUŞ lerin rolü büyüktür. Özellikle otomobil parçalarının, elektronik parçalarının üretilmesi buna örnek teşkil eder.
Hızla artan küreselleşme eğilimleri, teknolojik gelişmeler, sermayenin hızlı bir şekilde el ve yön değiştirmesi dünya üzerindeki dengelerin de yeniden şekillenmesine sebep olmuştur. Özellikle bu gelişmeleri takiben küresel piyasalarda 2006 yılının 2. Yarısından itibaren yaşanan türbülanslar ve 2008 yılında dünya çapında yaşanan mali kriz küresel finansal yapıda yeni bir döneme girildiğini açıkça ortaya koymuştur. Tüm dünya ülkelerini etkisine almış olan mali kriz, önümüzdeki dönemde dünyadaki güç dengelerinden, mali piyasaların işleyiş şekillerine, risk yönetim sistemlerinden gözetim ve denetim otoritelerinin etkinliğine kadar pek çok alanda sorgulama ve yeniden yapılandırmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Globalleşme sürecinde zaman, mekân, miktar standartlaşmaları değişmiştir. Teknolojik alanda gelişme gösteren ülkeler global piyasayı yönlendiren ülke konumundadır. Firmaların rekabetçiliği, mal veya hizmetlerin çoğalması ile maliyeti düşürmek yerine teknoloji ile maliyeti düşürmektedir. Ulusalar arası yatırımların çoğalması ile birlikte şirketlerin yatırımcı tabanları genişleme gösterirken, sermaye piyasalarında kurumsal yatırımcıların faaliyetlerinin ağırlık kazanması ile beraber söz konusu yatırımcıların şirketlerdeki hissedarlık oranları da artmaktadır. Küresel fon akımlarının hızlanması ve gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızlarının gelişmiş ülkeleri geride bırakması ile gelişmekte olan birçok ülkelerin hisse senedi piyasasındaki yabancı payı hızla artmış ve yatırımcı kitlesi coğrafi yönden çeşitlilik kazanmıştır.

YILLAR	IMKB de YAPANCI PAYI %
1999	62
2000	47
2001	49
2002	42
2003	52
2004	61
2005	64,8

YILLAR	IMKB de YAPANCI PAYI %
2006	65
2007	72
2008	68
2009	67
2010	66
2011	62

Tablo:2 IMKB ve YABANCI PAYI

Kaynak: İMKB, MKK,TSPAKB RAPORLARI)

Ülkemizde; 1999 yılında yabancı yatırımcıların saklama bakiyeleri, dolaşımdaki tüm hisse senetlerinin %62'si iken, bu rakam 2000 yılında %47'ye inmiş, fakat 2001'de %49'a çıkmıştır. 2002 yılında yabancı yatırımcıların saklama bakiyelerinin toplamdaki payı %42 idi. 2003 yılında yabancı yatırımcıların saklama bakiyelerinin toplamdaki payı %51 idi. 2004 yılı sonu itibarı ile İMKB şirketlerinin halka açık kısmının %61'i Takas bank nezdindeki yabancı yatırımcıların saklama hesaplarında bulunmaktadır. Toplam portföy büyüklüğü içinde yabancı yatırımcıların payı,2005 yılında %64,8 2006 yılında, %65'te kalmıştır. 2007 yılında yabancı yatırımcılar İMKB'deki şirketlerin halka açık kısmının %72'sine sahipti. 2008 yılsonu itibariyle IMKB deki yabancı payı %68 dolaylarındadır, İMKB'de yabancı yatırımcıların

saklama payı 2009'da %67'de kalmıştır. İMKB'de yabancı yatırımcıların payı 2010'da %66'ya gerilemiştir. Küresel piyasalarda yaşanan krizle birlikte gerilemeye başlayan yabancıların hisse senetlerindeki payı 2011 yılı sonunda %62'ye kadar inmiştir. (Kaynak: İMKB, MKK, TSPAKB RAPORLARI)

Finans piyasaları ve uluslar arası sermaye hareketlerinin serbestleşmesi gelişen ve gelişmekte olan ülkeler açısından farklı sonuçlar doğurmuştur. Finans piyasalarının liberalleşmesinde, faiz haddinin serbestçe oluşması, yatırım-tasarruf dengesinin sağlanması, ekonomik dengeye katkıda bulunması, mali araçlarda çeşitlenmeye yol açması sebebiyle, mali derinleşmede ve kaynak tahsisinde etkinlik ve istikrarın sağlanmasıyla, ekonomik büyümeye olumlu katkılar sağlanacağı beklentisine girilmiştir. Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından her yıl yayınlanan "Küresel Rekabetçilik Raporu"nda; 2009-2010'da, 133 ülke arasında 61. sırada yer almıştır, 2010-2011'de, bu kez 139 ülke içinde yine 61. olarak yerini korumuştur, 2011-2012'de ise 142 ülke arasında 59. sıraya yükselmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin rekabet güçlerini artırabilmeleri için öncelikle yapısal reformlar yapılmalı buna dayalı olarak yüksek oranlı büyüme performansları sağlanmalıdır.

3. Globalleşmenin Yaratıcı Etkileri

Bu başlıktaki yaratıcılık sözcüğü ile kastedilen var olanın ötesine geçmek ve faklılık oluşturmaktır. Globalleşme ile teknolojik atılımlar sınır tanımamaktadır. Bilim ve teknolojinin yaygınlaşması klasik üretim biçimlerini değiştirmiştir. Üretim fonksiyonun değişkenlerine teknolojiyi ekleyerek, içsel bir değişken olduğu gerçeğini kabul ettirmiştir.

Globalleşme sürecinde zaman, mekân, miktar standartlaşmaları değişmiştir. Teknolojik alanda gelişme gösteren ülkeler global piyasayı yönlendiren ülke konumundadır. Bilgiye ulaşma ve iletişim maliyetleri neredeyse sıfırdır.(Freidman,1999)

Uluslar arası şirketler, kıtalar arası ve tam gün olarak çalışma düzenine geçmiştir. Zaman ve mekân kısıtlaması kalmış olmakla özellikle finansal alandaki yatırımlar, döviz piyasaları gibi önemli alanlar için coğrafi uzaklıklar artık söz konusu değildir. Özellikle döviz piyasalarındaki iletişim anlık hızlarla sağlanabilmekte ve para trafiği kârlı bir alan haline gelmektedir. Yerel, genelin bir parçasıdır. Yakından uzağa, özelden genele ilkeleri artık o kadar da genel geçer bir kural olmaktan çıkmıştır. Hız ve bilgi her iki ilkeyi de gözden geçirilmesini gerekli kılmıştır. Şeffaflık, hesap verilebilirlilik, sorgulanabilme gibi kavramlar globalleşme kavramlarındandır.

Firmaların rekabetçiliği mal veya hizmetlerin çoğalması ile maliyeti düşürmek yerine teknoloji ile maliyeti düşürmektedir. Rekabetçilik, globalleşmenin motorudur. Bu açıdan sınaî ve üniversite işbirliği sağlanarak AR&GE çalışmalarına daha fazla önem vermeyi zorunluluk haline getirmiştir.

Teknoloji yaygınlaştıkça, güçlü aktörlerin gücü azalacaktır. Zayıf teknolojilere sahip olanlar zamanla kendi teknolojilerin de geliştireceklerdir.

Globalleşmenin kurumsal yapısını oluşturan DTÖ' ye katılım şartları çerçevesinde randımansız devlet işletmeleri uluslar arası normlara uyum sağlanacaktır.

4. Globalleşmenin Yıkıcı Etkileri

Globalleşme olgusu veya süreci bağlamında uluslar arası finansal sistem, gelişmiş ülkelerin finansal otoritelerinin temsilcilerinden oluşan bir konsorsiyumun kontrolü altındadır.(SOROS,2008) Globalleşmenin önderleri DTÖ, IMF, Dünya Bankası ve "Rusya"da dâhil olmak üzere Sekizler grubu olmak üzere zengin ülkeler ve seçkin gruplardır. Bu gruplar kendi nüfuz sahalarını kendi çıkarlarına göre belirlemektedirler. Yerel ekonomi çok uluslu şirketlerin birer tedarikçisi konumundadır.

OPEC gibi küresel örgütlerin petrol üretimini artırma ya da azaltma kararları ülkelerdeki enflasyonu artırma yoluyla istikrarı bozucu etkilerde bulunmaktadır. Ödeme krizlerine neden olmaktadır. Örneğin; emtia fiyatlarındaki düşüş Güney doğu Asya Krizinin Rusya'ya

sıçramasına neden olmuş, Rus tahvillerine yatırım yapanların Hedging Fonları üzerinden Brezilya piyasalarına taşınmıştır.
Dünya ekonomisiyle bütünleşme süreci ülkelere, kurumsallaşma maliyetlerini getirerek gelirlerdeki azalmalara neden olmaktadır. Örneğin; DTÖ anlaşmalarına uyum için oluşan gümrük kayıpları, nitelikli iş gücünün kıtlığı, neo –liberal politikaların meydana getirdiği işsizlikler gibi..
Globalleşme olgusu karşısında emek dışlanmış, sermaye ve spekülâsyon ana oyuncular olarak ortaya çıkmıştır. Reel sermaye yerine parasal sermaye ön plandadır
Finansal liberalizasyon geliştikçe, gelişmekte olan ekonomilerin duyarlıkları artıyor. Yerel girişimci kriz korkusuyla bulundurdukları sermayeyi yabancı para cinsinden (Dolar veya Euro)tutmaya eğilim gösterirler. Globalleşme sürecinde ekonomik kriz, genişleme politikaları sonucunda ortaya çıkıyor;
Kredi faiz oranının düşmesi→Kredi Sağlama Kolaylığı→Teminatlardaki zayıflık→Bankacılık Krizi ile sonuçlanıyor.

Daralma politikaları ise aynı etkiyi reel alanda daralmalar yoluyla göstermektedir. Buna göre sistem içerisinde hem genişleme hem de daralma politikaları, küresel krizlere davetiye çıkarmakta ve sistem kendi kendine bir kriz üretme mekanizması şeklinde işlemektedir.
Globalleşmeyle birlikte yoksulluk yaygınlaşır. Emek piyasasında başıboşluk meydana gelecektir. Serbest kalan bazı piyasa güçleri mali kriz ve ekonomik durgunluk yoluyla toplumsal kargaşalara ve siyasal sorunlara da neden olabilir. Sermaye akışları önlenemez bir konuma gelir. Ulus-devlet; tüm dünyada globalleşme politikalarının bir uzantılarına göre yeniden dizayn edilir.
Marksist analizde sınıfsal çatışmalarda taraflar burjuva ve proletaryanın zıtlaşması ile süreklilik arz ederken, globalleşme çerçevesinde uluslar üstü sermaye sahipleri ile proletarya arasında bir zıtlık devam eder. Bu sermayedarlar kendilerine özel yerel ekonomik insiyatif alanı oluşturmuşlardır. Üretim süreci küresel olarak tasarlanmış ve ulusal üretim yapıları uluslar üstü entegrasyonun birer şubesi olarak görülür.

5. Globalleşmenin Yerel Ekonomilerde Meydana Getirdiği Sorunlar

Globalleşme sürecinde en etkili ve temel unsur; Neo-Liberal politikalardır. Sermayenin küresel boyutta genişlemesi ve zaman-mekân unsurunun asgari düzeyde kısıtlamıştır. Eski Sovyet rejiminin yıkılması ile emek arzının artmış olması, küresel ücretlerin düşmesine neden oldu. Düşük ücretler sermaye birikiminin artmasına neden olmuştur. Genişleyen finansal kaynaklar, ABD de konut sektörüne yönelmiştir. Bankalar ABD'de 2000 de kredi faiz oranlarının %6,5 tan %3,5 ve 2003 te %1 e düşürülmesi ve hatta 31 ay sıfırın altında devam etti. Ucuz kredi alma furyası başlamış oldu. Konut açığı 13 trilyon $ olarak tahmin ediliyordu.
Global kapitalizmin temelinde yatan muharrik unsur "talep" tir. Talebi artırmak tüketiciye sağlanan ilave kaynaklar ile sağlanmaktadır. Bugün için Kredi kartları, tüketici kredi faiz oranlarının düşüklüğü borçlanmayı teşvik etmiş ve spekülatörlerin de borsalarda yarattığı suni köpürmelerle yok olan küçük yatırımcı ortamdan çekilmek zorunda kalmıştır. Meydan, büyük şirketlerin ve spekülatörlerindir.
Küresel ticaret fiyatların da elektronik haberleşme aracılığıyla küresel biçimde belirlenmesine yol açmıştır. Yerel şartlarda üretilen bir ürünün fiyatının dış dünyada yüksek olması ürünün üreticilere maliyetinin yüksek olması nedeniyledir. Rekabet edememe yoluyla ya yerel o üründen vaz geçecek veya başka bir ürüne yönelecektir. Bu durum yerel üretim ve istihdamı olumsuz etkilemektedir. Günümüzde fiyatlar, tüm pazarları nakit dalgalanmalarından koruyabilmek için elektronik biçimde ayarlanıyor.
IMF'nin yerel ekonomi politikaları var olan sorunları çözme konusunda şüphelidir. Bu politikaların tekelciliği, uluslar arası "finans kapital" lehine bir çözüm teklif etmektedir. Çözüm için kredi vermekte, Kamu bucu/GSMH oranı artmakta, kredilerin faizleri ödenememekte, yerel

ekonomi durgunluğa girmektedir. Sonuç; IMF güdümüne girmektedir. IMF'nin dayattığı istikrar politikaları talebi kısıcı özelliğe sahip olmakla reel ücretlerin düşürülmesidir.(Parasız¸1995) Küreselleşme sürecinde artan uluslar arası rekabet ve yüksek teknolojinin etkisiyle her ülkede değişim yönünde baskılara maruz kalkan sanayi ilişkilerinin yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Uluslar arası yoğun rekabet ortamında teknolojik işsizlik artmaktadır. Çalışma hayatında sendikasızlık artmaktadır

6.Sonuç ve Öneriler.

1-Globalleşme'nin tarihi önceki çağlara uzanmakla beraber günümüzde teknoloji be bilimin gelişmesiyle önlenemez bir olgu haline gelmiştir. Etkilerinden kaçınılamaz.

2-Dünya ekonomisindeki hakim unsur ÇUŞ lar, kârların sırf reel alanda gerçekleşen yeniliklerle artırılamayacağı anlaşılmış ve global anlamda kavram ve kapsam değişikliğine yönelmiştir. Globalleşme kavramları Neo-Liberal ekonomi politikalarıyla eş anlamlıdır.

3- Global ekonomide rakipler bireyler ya da devletlerarası rekabetten değil çok uluslu firmalar arasında cereyan etmektedir.

4- Bölgesel bloklaşmalar yerel ekonomilerin gelişmesi için şarttır.(AB, NAFTA, ŞANGAY vb)

5-Finansal globalleşmede etkin bir ortak olan devlet otoritesinin, krizde alınacak önlemleri açısından önemi olduğu reddedilemez.

6- Özel ve kamu kesimin global rakiplere karşı AR&GE faaliyetlerinin teşvik edilmesi ayrılan pay, gösterilen performansa göre artırılmalıdır. Aşama kaydetme ve faklılaşma bu paylara bağlıdır. AR-GE sonucu elde edilen yenilikler üretim yelpazesine yeni ilaveleri gerektirecektir.

7-Global oyuncular olan Çin, Japonya, Rusya, G.Kore, Hindistan ve Brezilya gibi ülkelerin ellerindeki devasa döviz rezervleri, dünya ödemeler sistemi ve referans parası için istikrarsızlık kaynağı olabilecek bir husustur. Bugün ve yakın gelecekte Dünya finans ve üretim piyasalarının temel yöneticisi ve yönlendiricisi olan ABD ekonomisindeki dalgalanmalar, daha düşük düzeylerde de olsa bütün dünyayı paralel yönde etkileyecektir.

Öneriler

1-Yüksek katma değerli malların giderek ağırlık kazandığı bir üretim ve ihracat yapısına ulaşmak amacıyla gerekli politikalar ve kurumsal düzenlemeler hayata geçirilmelidir.

2-Kamu altyapı yatırımları ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yasal ve idari düzenlemeler yoluyla özel sektörün yatırım yapması için elverişli bir ortam oluşturulmalıdır.

3-Özel sektörün Ar-Ge harcamalarının ve büyük ölçekli yatırımların teşvik edilmesi yoluyla yüksek katma değerli üretim desteklenmelidir.

4- BM, IMF, Dünya Bankası, DTÖ gibi küresel örgütlerin karar alma mekanizması ve politikaları yeniden gözden geçirilmelidir.

5-İstihdam odaklı sürdürülebilir bir büyüme için işgücü piyasasının esnekliği artırılmalı, meslek edindirme programları, mesleki ve teknik eğitim-öğretim geliştirilerek insan gücü donanımı iyileştirilmeli ve iş piyasasının gereksinimlerine uygun işgücü yetiştirilmesi amacıyla eğitim-istihdam ilişkisi güçlendirilmelidir.

6-Tarım, sanayi ve ticaret stratejisi güncellenmli, yeni bir teşvik sistemi oluşturulmalı. Kamu politikalarından kaynaklanabilecek belirsizlikler azaltılarak özel sektörün ileriye yönelik uzun dönemli plan yapabilmesi için elverişli bir ortam oluşturulmalıdır.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR:

BAUMAN, Zygmunt; Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları, Ayrıntı Yay. 3.Basım çev; Abdullah Yılmaz,2010, İst.

COX Robert 1995, International Political Economy, Understanding Global Disorder, Edite by Björn Hettne, Zedd Books London

FREIDMAN, Thomas, Lexus ve Zeytin Ağacı, Küreselleşmenin Geleceği, çev: Elif Özsayar, Boyner Holding Yay. 1999,s:16-17

FALK, Richard; Yırtıcı Küreselleşme, Çev: Ali Çaksu, Küre Yay.2. Baskı,2002 İst.

GÜRER, H. , Ekonomik Görünüm, Dengeli Büyüme Arayışları, Deloitte, Haziran 2011

JOSEPH, S. –NYE, Jr. Amerikan Gücünün Paradoksu, çev;Gürol Koca, Literatür Yay. 1.Basım,2003,İst.
KAZGAN, Gülten; Türkiye Ekonomisinde Krizler(1929-2001): "Ekonomi politik açısından bir irdeleme" 1. Baskı, Bilgi Üniversitesi Yay. 2005,İst.
OKUMUŞ, Sinan; Global Kriz ve Türkiye Ekonomisi, Siyasal Yay,2010,Ankara
PARASIZ,İlker;Kriz Ekonomisi,Ezgi Kitabevi,1995,s:40
PETRAS, James-VELTMEYER, Henry; Maskesi Düşürülen Küreselleşme, çev: Özkan Akpınar, Mephisto Yay.2001;İst.
SAVAŞ, Vural, F. (1997), İktisadın Tarihi, Liberal Düşünce Topluluğu Yayınları,1997,s:628, İstanbul.
SOROS, George; Finansal Piyasalar için Yeni Paradigma, çev: Coşkun Üçüncü, İnkılâp Yay. 2009,s:110-112
SEYİDOĞLU, Halil, Ekonomi ve İşletmecilik Terimleri, Güzem Can Yay.8.Baskı İst,2008,s:333.
YÜKSEL,Nihat;Küreselleşme ve Toplu Pazarlıktaki Değişim;TİSK yay.;Yayın No:166,Ank.
DERGİLER:
"Doğu-Batı" Üç Aylık Düşünce Dergisi, Sayı:18,Doğu-Batı yay.4.Baskı,2011,Ank.